

III./6.2.: A regionális innovációs rendszer fejlesztése

A nemzeti szint mellett egyre fontosabb a regionális innovációs politika, amely közvetlenebb beavatkozást tesz lehetővé az egyetemi-vállalati kapcsolatokba, a hálózatok fejlesztésébe.

Regionális innovációs rendszer: célok, eszközök

A regionális innovációs programokban használt, legfontosabb gazdaságpolitikai eszközök (Varga, 2005) két fő csoportra oszthatók: a helyi, regionális innovációs rendszeren belüli együttműködések és a vállalati alkalmazások támogatása.

Mutassa be, melyek a regionális innovációs programokban használt, legfontosabb gazdaságpolitikai eszközök!

A) A technológia fejlesztését támogató gazdaságpolitikai eszközök

a) *Az egyetem-ipar együttműködésre épülő technológiai központok* – itt az egyetem a meghatározó, és jelenleg az Egyesült Államokban több mint ezer egyetem bázisú technológiai központ létezik. Ezeknek finanszírozásban átlagosan 70% a közpénzek aránya.

b) *Kormányzati-ipari konzorciumok* – itt nem az egyetemek a meghatározók, hanem a kormányzati (pl. hadiipari) kezdeményezés. Példa az Austinban (Texas állam) létrehozott, félvezetőket kutató csoport (SEMATECH), amely a regionális fejlődés motorjává vált azáltal, hogy számos további jelentős ipari kutatóintézet betelepülését és a technológiák alapján az ipar fellendülését eredményezte.

c) *Technológiatranszfer hivatalok* – valamennyi kutatóegyetem és kutatási intézet, laboratórium működtet olyan egységeket, amelyeknek célja a szervezetben belül kifejlesztett technológiákhoz való hozzáférés elősegítése.

d) *Egyetemi-ipari kutatási együttműködések* – projekt alapon - vagy az egyetemi technológia ipari alkalmazása vagy egy vállalat és az egyetem közötti jövőbeni kutatási együttműködés megalapozása.

e) *Eszközhasználati programok* – vállalatok kapnak közvetlen anyagi és szakmai támogatást high-tech eszközök beszerzésére és használatára.

B) A vállalati alkalmazás, fejlődés támogatása

a) *Segítségnyújtás* műszaki problémák megoldásához – itt említhetjük meg a kifejlesztett technológiák transzferét elősegítő intézményeket (technológiatranszfer típusú intézkedések).

b) *Technológiafinanszírozás* – magvető tőke, hitelek, projektfinanszírozás, ide sorolható a finn vagy a svéd magvető tőkeprogram.

c) *Vállalatfejlesztés* – tudásparkok működtetése, spin-off támogatás – ez a legtöbb európai országban is jól működik, hiszen gyakran a kockázati tőke hiánya a fejlődés gátja.

Miért fontos a klaszterek és tudásparkok fejlesztése?

Innovációs klaszterek fejlesztése

Ahhoz, hogy az állami beavatkozás sikeres legyen, a vállalati innováció környezete javuljon, és erősödjön a regionális fejlődés, a pénzügyi erőforráson kívül több tényező együttes megléte is szükséges. Az elmúlt évtized kedvelt gazdaságpolitikai beavatkozása volt a klaszterek és tudásparkok fejlesztése, hiszen ezek az ipari fejlődés, innováció, versenyképesség és gazdasági növekedés fontos eszközei. Miközben ezeket a hálózatokat elsősorban a vállalati, az egyetemi/kutatói, valamint a személyes erőfeszítések viszik előre, kedvező nemzetgazdasági és regionális hatásai miatt az európai gazdaság- és innovációpolitikai célkitűzések között egyre több, az *innovációs klasztereket* támogató program jött létre.

A klaszterek és tudásparkok támogatása az EU szerint a foglalkoztatottság növelésének egyik leghatékonyabb eszköze [IKEDNEM=EU! (2004): “The Cluster Policies White Book”, Malmö]. Elsőként fontos, hogy létrejőjenek regionális hálózatok, együttműködési rendszerek és szervezetek. Ilyen szervezet alapítására, mint láttuk, többféle európai gyakorlat van, az egyetemi kezdeményezéstől egészen a nagyvállalati vagy önkormányzati partnerségig. Jellemző ugyanakkor, hogy az egyetemi, az állami, önkormányzati és a magán szervezetek együttesen vesznek részt az alapításban és a működtetésben. A második fontos tényező, a szociális tőke megléte, vagyis olyan normák és értékek társadalmi elfogadottsága, mint a bizalom és az együttműködési képesség. A már meglévő bizalmat egy olyan közintézményrendszer képes kiegészíteni, amely hatékonyan támogatja a magánszervezeteket. A harmadik tényező a hosszú távú gondolkodás jelenléte, hiszen az innovációs hálózatok sikere 10-20 év múlva derül csak ki.

A sikerhez tehát sok tényező együttes jelenléte szükséges, mivel ekkor indulnak be az egymást erősítő pozitív folyamatok, amelyek az együttműködések igazi hasznát hozzák. Érdemes ezért figyelembe venni, hogy a hálózatok és a tudásparkok fejlődése nem lineáris, egy kezdeti nehéz és lassú szakaszt egy erőteljes és gyors fejlődés követhet.

Az ország gazdasági növekedésének és európai felzárkózásának kulcskérdése a vállalatok és kutatóintézetek versenyképessége és innovációs készsége. Az innovációs klaszterek, így az egyetemek mellett kialakuló tudásparkok olyan intézmények, amelyek elősegítik az egyetemi tudás és kutatási eredmények üzleti sikerét, és ösztönzőleg hatnak a vállalati innovációs tevékenységre. Érdemes tehát részt venni a kialakításukban és támogatni a fejlődésüket.